

Side vi ses saa dyb Mistillid til Folkets gode Forstand. Det, som har bevæget mig til at tage Ordet, er den aabenhjertige Tilkjendegivelse fra det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds, at, hvad det kommer an paa i Præstlønningsloven, er den lempelige Tiendeafløsning, thi det ærede Medlem erklærede udtryffeligt, at han ikke brød sig om en Tiendeafløsning mod fuld Erstatning. Det er vist, at den lempelige Tiendeafløsning vilde være en meget passende Fortsættelse af den lempelige Konvertering fra Tiende i Kjøerven til Tiende i en fast Korn- eller Pengeafgift. At denne har været i en ganske overordentlig Grad lempelig, tror jeg, er Noget, som Enhver, der har Kjendtskab til vort Lands Forhold, vil indrømme, og det blev ogsaa delvis indrømmet under Debatten i Gaar. Denne Fortsættelse vilde kun gaa noget videre, mente man, end dette Skridt. Men den Gang, man stred til Afløsning af Tiendens Helse i Kjøerven, kunde der virkelig fremsættes en grundet Paastand om, at Almenvellet krævede denne Afløsning, fordi Tiendeydelsen i Kjøerven nødvendig maatte være til Skade for Landbruget i det Hele og saaledes ogsaa for Statens Interesser i det Hele. Det, man derimod nu vil have, er, at et stort Antal Medborgere, som have kjøbt, arvet eller faaet skænket Eiendomme, paa hvilke der hviler en aldeles bestemt defineret Forpligtelse, skulle frigjøres for denne Forpligtelse ved en Afløsning, som ikke giver fuld Værdi for Forpligtelsen. Man siger ogsaa her, at Almenvellet kræver det, men man har kun indskrænket sig til at paastaa dette, man har ikke paa nogen Maade søgt at bevise, hvorfor og hvorledes Almenvellet kan siges at fordrø en Afløsning af den til Korn eller Penge konverterede Tiende. Hvis Almenvellet kræver noget Saadant, i hvilket Alle ere interesserede, saa tror jeg virkelig endnu mere at kunne paastaa, at Almenvellet kræver, at Tienden ikke afløses; thi det er klart, at hvis vi afløse Tienden uden Erstatning (S. h. Nielsen: Uden Erstatning!). Uden fuld Erstatning — det ærede Medlem veed jo meget godt, at jeg fortalte mig — ville de Interesser, som nu fyldestgøres af Tienden, ikke kunne fyldestgøres af Renteudbyttet af den Kapital, som sættes i Stedet for Tienden under den fremad skriddende Udvikling. Men hvem kommer saa til at at skyde til? Det gjør ganske vist de, der have faaet deres Tiende afløst, men foruden dem alle de Statsborgere, som ikke ere Tiendeydere. Det ærede Medlems Forslag blev imidlertid endnu farligere derved, at det ærede Medlem under den fortsatte Diskussion, da man reiste den Indvending imod en saadan Tiendeafløsning, at den vilde forandre faste Prioriteter til opsigelige, og at det kunde møde forskellige praktiske Vanskeligheder, udtalte, at man jo f. Ex. kunde amortisere Tienden med en Renteudbetaling af 6 pSt. i 28 Aar (Stemmer: 5 pSt.). Ja, maaske med 5 pSt.; men saa vil det i alt Fald ikke ske i 28 Aar; men

det er nu lige Meget, om jeg nævner 5 eller 6 pSt. Hvis der nu imidlertid indflyder i Statskassen en saadan Rente og Amortisation af den samlede Kapitalværdi af Tienden, kan det da ikke overordentlig let i Tidernes Løb lede til, at den aarlige Udbetaling til Statskassen bliver forbrugt til de aarlige Udgifter, og at man, naar man staaar ved Enden af Amortisationsperioden, kan have den overordentlig behagelige Overraskelse at se, at det Beløb, som man i sin Tid havde modtaget til Lønning af hele Geistligheden, nu var forsvunden, og at man nu havde den hele Lønning at betale? Denne Fare er altid til Stede og særlig til Stede i en Tid og under en Repræsentation, som har en saa overordentlig stor Interesse for at opspise Kapitaler. I Skovbruget og andre lignende Brug kalder man dette Kovdrift, og jeg tror, at man her maa kalde det det Samme, naar man paa den Maade vil opspise de Kapitaler, som vi have arvet fra vore Forfædre. Vi begaa Kovdrift lige over for dem, der komme efter os. Naar man har paastaet, at Almenvellet skulde kræve denne Tiendeafløsning, og man har paastaet det saa stærkt, som det er slet her, idet man ikke bryder sig om en Lov om Præsternes faste Lønning, hvis man ikke faar en Tiendeafløsning, saa skal jeg dog gjøre opmærksom paa, at der bestaar andre lignende Afgifter her i Landet, som ikke kunne siges at hvile ensartet paa Alle. Der bestaar saaledes en Kornkanon, der hviler paa alt bortsojlet Fæstegods. Dersom Almenvellet kræver at afløse den Tiendepligt, som paahviler Eiendommene, uden fuldt Vederlag, kan den Dag komme, hvor Almenvellet kræver ogsaa at afløse den Kornkanon, som saaledes hviler paa Eiendommene, paa en lempelig Maade; og saaledes kunne vi komme til at gaa videre, thi der bestaar mange flere Uligheder her i Landet, idet der paa de forskellige Eiendomme hviler forskellige Prioriteter. Det kan være, at Almenvellet en Dag kan kræve ogsaa at afløse disse paa en lempelig Maade. Det ærede Medlem gav os i Gaar en Anvisning paa, hvad han forstod ved en lempelig Afløsning. Det var det tyvedobbelte Beløb af de nuværende Afgifter, vurderede til deres fulde Værdi. Dette kan der ikke siges Noget til, naar man saa bag efter vil forrente dem med 5 pSt., det bliver det Samme som det femogtyvedobbelte Beløb, forrentet med 4 pSt.; men der er kun det at bemærke, at hvis man saa tillige vil amortisere dette tyvedobbelte Beløb, gaar der dog en Emule Kapital tabt. — Det andet Punkt, som har en saa overordentlig stor Interesse, er Præstegaardjordernes Salg. Dette skal jeg erkjende er et Punkt, hvor jeg i høi Grad priser det foreliggende Lovforslags § 15. Den taler om Præstegaardjordernes Salg paa en Maade, som jeg, naar man i øvrigt kommer dertil, kan være med til; thi den gaar rent og blankt ud paa, at det, der ikke behøves til Præsten, skal afsendes